

QUAN HỆ THƯƠNG MẠI ĐỨC - NG TRONG NHỮNG NĂM GẦN ĐÂY

Ths. Trịnh Thị Hiền

Viện Nghiên cứu Châu Âu

CHLB Đức là cường quốc kinh tế, công nghệ và là thành viên chủ chốt của EU. Đức luôn tăng cường quan hệ kinh tế và chính trị với tất cả các nước trên thế giới, ủng hộ mạnh mẽ sự hợp tác trong các tổ chức của Liên hợp quốc và OSCE (Tổ chức An ninh và Hợp tác châu Âu). Đức phụ thuộc rất nhiều vào xuất khẩu để thúc đẩy nền kinh tế, có mạng lưới thương mại với hầu hết các quốc gia thương mại lớn ở châu Âu và trên toàn thế giới, trong đó, mối quan hệ với LB Nga có một lịch sử lâu đời, với những biến cố thăng trầm, đã có những tác động to lớn đến sự phát triển của quan hệ quốc tế. Bài viết này giới thiệu về quan hệ thương mại giữa Đức và Nga giai đoạn trước và sau khủng hoảng, qua đó đưa ra một vài dự báo về quan hệ giữa hai nước này đến 2020 và một vài gợi ý cho Việt Nam trong quan hệ song phương với Đức, đặc biệt là trong lĩnh vực kinh tế - thương mại.

1. Thực trạng quan hệ thương mại Đức – Nga

Quan hệ Đức-Nga phát triển tích cực và năng động trên cơ sở hợp tác song phương.

Điều này được phản ánh trong các cuộc tham vấn liên chính phủ hàng năm trong các lĩnh vực chính trị, kinh tế và văn hóa. Được thành lập vào năm 2001, Đối thoại St Petersburg là một trong những nền tảng xã hội dân sự quan trọng nhất liên kết Đức và Nga. Gần đây nhất, Đối thoại Petersburg 11 đã được tổ chức vào ngày 18÷19 tháng 7 năm 2011 tại Hanover.

Đức là một trong những đối tác thương mại hàng đầu của Nga. Năm 2005, kim ngạch buôn bán song phương tăng 30% và đạt mức kỷ lục là 32 tỷ USD. Tổng vốn đầu tư của các doanh nghiệp Đức vào nền kinh tế Nga đạt 9,3 tỷ USD¹. Năm 2008, kim ngạch buôn bán hai chiều đạt 67,2 tỷ USD. Đức tích cực đưa Liên bang Nga tham dự vào nền kinh tế châu Âu, hỗ trợ quá trình chuyển đổi ở Nga. Các quan hệ đối tác chiến lược giữa Đức và Nga cũng đòi hỏi xây dựng trên quan điểm hợp tác thẳng thắn trong tất cả các lĩnh vực y tế, nhân khẩu học, giáo dục đào tạo, năng lượng, giao thông vận tải cơ sở hạ tầng và hậu cần.

¹ <http://vietbao.vn/The-gioi/Nga-Duc-tang-cuong-hop-tac-song-phuong/70037146/159/>

Bảng 1: Tỷ trọng xuất khẩu của Đức đối với 15 đối tác lớn (2005)²

TT	Quốc gia	Tỷ USD (% tổng kim ngạch xuất khẩu của Đức)
1	Pháp	99 tỷ USD (10,2%)
2	Mỹ	85,8 tỷ USD (8,8%)
3	Anh	76 tỷ USD (7,9%)
4	Italy	67 tỷ USD (6,9%)
5	Hà Lan	59,2 tỷ USD (6,1%)
6	Bỉ	54,4 tỷ USD (5,6%)
7	Áo	52,4 tỷ USD (5,4%)
8	Tây Ban Nha	49,5 tỷ USD (5,1%)
9	Thụy Sĩ	36,9 tỷ USD (3,8%)
10	Trung Quốc	31,1 tỷ USD (3,2%)
11	Ba Lan	25,3 tỷ USD (2,6%)
12	Cộng Hoà Séc	23,3 tỷ USD (2,4%)
13	Thụy Điển	21,4 tỷ USD (2,2%)
14	Nga	19,4 tỷ USD (2,0%)
15	Nhật Bản	16,5 tỷ USD (1,7%)

Bảng 2: Tỷ trọng nhập khẩu của Đức với 15 đối tác lớn (2005)³

TT	Quốc gia	Tỷ USD (% tổng kim ngạch nhập khẩu của Đức)
1	Pháp	67,3 tỷ USD (8,7%)
2	Hà Lan	65,8 tỷ USD (8,5%)
3	Mỹ	51,1 tỷ USD (6,6%)
4	Trung Quốc	49,5 tỷ USD (6,4%)
5	Anh	48,8 tỷ USD (6,3%)
6	Italy	44,1 tỷ USD (5,7%)
7	Bỉ	38,7 tỷ USD (5%)
8	Áo	31 tỷ USD (4%)
9	Tây Ban Nha	28,6 tỷ USD (3,7%)
10	Thụy Sĩ	27,9 tỷ USD (3,6%)
11	Nhật Bản	23,2 tỷ USD (3%)
12	Cộng Hoà Séc	22,5 tỷ USD (2,9%)
13	Nga	21,7 tỷ USD (2,8%)
14	Ba Lan	20,9 tỷ USD (2,7%)
15	Ireland	20,1 tỷ USD (2,6%)

² <http://suite101.com/article/germany-s-trade-buddies-a10156>

³ <http://suite101.com/article/germany-s-trade-buddies-a10156>

Trên đây là danh sách khách hàng xuất khẩu và nhập khẩu hàng đầu của Đức dựa trên số liệu thống kê của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) trong năm 2005. Xuất khẩu của Đức đối với 15 quốc gia (*bảng 1*) chiếm khoảng 3/4 tổng kim ngạch xuất khẩu Đức; nhập khẩu hàng hoá của Đức từ các đối tác thương mại trị giá 774 tỷ USD, trong đó hàng hoá nhập khẩu vào Đức từ 15 quốc gia (*bảng 2*) chiếm 70% tổng kim ngạch nhập khẩu của Đức. Đức được hưởng thặng dư thương mại với hầu hết các đối tác thương mại của mình và thâm hụt thương mại với Trung Quốc (18,5 tỷ USD), Nhật Bản (6,7 tỷ USD), Hà Lan (6,6 tỷ USD) và Nga (2,3 tỷ USD).

Với một thị phần 8,7% trong thương mại đối ngoại của Nga, Đức là đối tác thương mại quan trọng thứ hai của Nga trên toàn thế giới sau Trung Quốc (10,2%). Nga là một trong những nhà sản xuất năng lượng lớn nhất thế giới, sở hữu hơn 6% trữ lượng dầu mỏ, khoảng 25% trữ lượng khí đốt và hơn 19% trữ lượng than đá toàn cầu. Với gần 1/3 cổ phần của sản xuất công nghiệp, năng lượng là lĩnh vực lớn nhất của nền kinh tế Nga. Nó tạo ra khoảng 1/4 GDP và một nửa khối lượng xuất khẩu của đất nước thông qua mức thuế, đóng góp phần lớn vào doanh thu của Liên bang. Do đó, EU là thị trường quan trọng nhất và Đức là thị trường lớn nhất cho xuất khẩu năng lượng của Nga.

Từ năm 2009 đến 2010, xuất khẩu của Đức sang Nga tăng 29%, nhập khẩu của Đức từ Nga cũng đã tăng lên 28%. Tính đến cuối tháng 3-2010, đầu tư của Nga vào Đức đạt 600 triệu USD, tổng lượng đầu tư của Đức vào

Nga lên tới 20,2 tỷ USD. Kim ngạch thương mại song phương trong quý I-2010 đạt 15,2 tỷ USD, tăng 1,5 lần so với cùng kỳ năm 2009. Nga cũng là một trong những thị trường quan trọng nhất trong tương lai cho các sản phẩm của Đức và EU, đặc biệt trong các lĩnh vực cơ sở hạ tầng, y tế và ngành công nghiệp. Điều này càng được khẳng định khi khảo sát của Ủy ban Quan hệ kinh tế Đông Âu được tiến hành trong tháng 11 năm 2010 cho thấy: 87% của các công ty được khảo sát tin rằng sẽ tiếp tục phát triển kinh doanh ở Nga và 43% có ý định đầu tư vào nước này năm 2011.

Trong số các nước thành viên EU 27, Đức là nước xuất khẩu lớn nhất vào Nga, đạt 34,3 tỷ euro, chiếm 32% tổng xuất khẩu của EU sang Nga năm 2011, tiếp theo là Italy: 9,3 tỷ euro (9%) và Pháp: 7,5 tỷ euro (7%). Đức cũng là nhà nhập khẩu lớn nhất từ Nga, đạt 38,0 tỷ euro (19%) tổng nhập khẩu của EU từ Nga, tiếp theo là Hà Lan: 25,8 tỷ euro (13%), Ba Lan: 8,1 tỷ euro (9%), Italy 18,0 tỷ euro (9%) và Pháp 13,2 tỷ euro (7%). Hầu hết các nước thành viên ghi nhận thâm hụt trong thương mại với Nga trong năm 2011, lớn nhất là Hà Lan thâm hụt tới 18,7 tỷ euro, Ba Lan: 12,0 tỷ euro, Italy: 8,7 tỷ euro, cả Pháp và Tây Ban Nha đều thâm hụt 5,8 tỷ euro, Phần Lan: 5,7 tỷ euro. Thặng dư cao nhất được ghi nhận ở Latvia (0,7 tỷ) và Slovenia (0,6 tỷ). Trên 85% xuất khẩu của EU 27 sang Nga trong năm 2011 là sản xuất hàng hoá, trong khi năng lượng chiếm hơn 3/4 hàng nhập khẩu⁴.

⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat>

Bảng 3 : Thương mại hàng hoá của EU27 với Nga

	Exports		Imports		Balance	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
EU27	86 131	108 423	160 056	199 404	-73 925	-90 982
Belgium ¹	3 458	4 804	6 200	8 888	-2 742	-4 084
Bulgaria	441	526	3 127	4 125	-2 685	-3 599
Czech Republic	2 673	3 758	4 893	5 234	-2 221	-1 476
Denmark	1 268	1 516	686	1 033	582	484
Germany	26 270	34 324	29 900	37 973	-3 630	-3 649
Estonia	844	1 324	752	1 031	92	293
Ireland	342	500	147	102	195	398
Greece	322	394	4 794	4 100	-4 472	-3 705
Spain	1 953	2 526	6 034	8 290	-4 081	-5 764
France	6 318	7 464	11 700	13 249	-5 382	-5 785
Italy	7 906	9 314	14 633	18 042	-6 727	-8 728
Cyprus	19	19	43	24	-23	-5
Latvia	1 099	1 646	877	975	222	671
Lithuania	2 450	3 341	5 758	7 429	-3 308	-4 087
Luxembourg	178	220	11	13	168	207
Hungary	2 569	2 588	5 201	6 375	-2 632	-3 787
Malta	1	1	2	3	-1	-2
Netherlands ¹	5 926	7 106	21 747	25 766	-15 821	-18 660
Austria	2 873	3 578	2 170	3 108	703	470
Poland	5 042	6 085	13 625	18 077	-8 583	-11 993
Portugal	120	140	413	563	-293	-423
Romania	831	1 018	2 040	2 093	-1 209	-1 075
Slovenia	768	970	312	408	455	562
Slovakia	1 932	2 090	4 679	6 212	-2 747	-4 123
Finland	4 716	5 330	9 117	11 069	-4 401	-5 739
Sweden	2 195	3 061	5 452	7 116	-3 257	-4 055
United Kingdom	3 618	4 778	5 740	8 107	-2 123	-3 329
Total extra-EU27	1349 610	1 532 247	1 509 051	1 688 110	-159 441	-155 863
Russia / Total	6.4%	7.1%	10.6%	11.8%		

Nguồn: Eurostat, 2011

Đức cũng đã mua của Nga 39 tỷ m³ khí đốt và Nga hy vọng sẽ tăng thêm lượng nhiên liệu bán cho Đức sau khi đường ống dẫn khí đốt “Dòng chảy phương Bắc” được đưa vào hoạt động. Đối với Đức, thắt chặt quan hệ hợp tác với Nga không chỉ khẳng định tầm quan trọng của Nga trong chính sách đối ngoại của

Đức mà còn thể hiện rõ nét chiến lược hướng Đông mà Đức theo đuổi suốt thời gian qua. Ngược lại với Nga, Đức là đối tác thương mại quan trọng nhất tại châu Âu.

Bất chấp những hậu quả do cơn khủng hoảng tài chính toàn cầu gây ra, kim ngạch thương mại song phương Đức - Nga vẫn duy

trì ở mức cao, gấp hơn 3 lần trong thập kỷ qua, từ 15 tỷ USD năm 1998 lên tới 51,8 tỷ USD năm 2010. Trong 8 tháng đầu năm 2011, con số này đã tăng 44% so với cùng kỳ năm 2010, đạt 45,6 tỷ USD. Cụ thể, xuất khẩu của Đức sang Nga tăng 31% và nhập khẩu của Đức từ Nga là 27%. Xuất khẩu chính của Nga sang Đức là nguyên liệu, đặc biệt là dầu và khí tự nhiên cũng như hàng kim loại và sản phẩm hóa dầu. Hàng xuất khẩu chính của Đức sang Nga là các sản phẩm cơ khí (21%), xe và phụ tùng xe (21%), hàng điện và điện tử (15%) và sản phẩm hóa chất (9%). Do nhu cầu toàn diện, hiện đại hóa, Nga là một thị trường xuất khẩu quan trọng và dễ đầu tư, do đó các công ty Đức đầu tư tại Liên bang Nga lên tới 4,2 tỷ EUR (nửa đầu 2011), tập trung ở vùng Tyumen, Belgorod và Moscow. Hiện tại có khoảng 6.500 công ty Đức đang hoạt động ở Nga⁵. Trong ba quý đầu của năm 2011, Đức là nước đầu tư trực tiếp lớn thứ tư của Nga với khoảng 11,4 tỷ USD.

Bên cạnh đó, việc Nga gia nhập WTO cũng đem lại những lợi ích cho Đức. Thuế nhập khẩu bình quân trên hàng công nghiệp sẽ giảm xuống từ 9,4% đến 6,4%. Đức là nhà cung cấp quan trọng nhất về máy móc, thiết bị, xe hơi, và các thiết bị y tế sẽ được hưởng lợi nhiều hơn so với các đối tác thương mại

khác. Nga cũng sẽ cắt giảm trợ cấp nông nghiệp của mình bằng một nửa và giảm mức thuế suất trung bình từ 15,6% đến 11,3%. Việc xuất khẩu ngũ cốc sẽ không còn bị cấm và các thị trường bảo hiểm cũng sẽ được tự do hóa.

Trên thực tế, Đức coi Nga là nước cung ứng năng lượng quan trọng, 80% khí đốt của Đức đều phải nhập khẩu, trong đó khoảng 30% là nhập từ Nga. Nga lại coi Đức là đối tác thương mại quan trọng nhất tại châu Âu và do khủng hoảng kinh tế, Đức quyết định tăng cường hợp tác với Nga.

Ngày 8/11/2011, Đức - Nga cắt băng khánh thành tuyến đường ống dẫn khí đốt đầu tiên trong hệ thống đường ống mang tên Dòng chảy phương Bắc, dài 1.220km, nối từ Nga đến Đức, đi qua biển Baltic. Đây là dự án liên doanh trị giá 7,4 tỷ Euro giữa tập đoàn khí đốt quốc doanh Gazprom của Nga với các công ty BASF và EON của Đức, công ty Gasunie của Hà Lan và công ty GDF Suez của Pháp⁶. Dự kiến Dòng chảy phương Bắc sẽ tăng gấp đôi công suất lên 55 tỷ m³ khí đốt/năm vào năm 2013⁷. Việc xây dựng đường ống dẫn khí đốt Dòng chảy phương Bắc có ý nghĩa rất lớn với cả Nga và Đức: Từ nay, nguồn cung khí đốt tại Đức sẽ ổn định hơn; Sức mạnh và tầm ảnh

⁵ http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/01-Nodes/RussischeFoederation_node.html

⁶ <http://tapchihuongviet.eu/index.php/tin-tc-c/thi-s/5039-nga-va-c-khanh-thanh-qdong-chy-phng-bcq>

⁷ http://www.pvn.vn/?portal=news&page=detail&category_id=98&id=2746

hưởng trong ngành năng lượng của Nga sẽ tăng lên khi cung cấp thường xuyên khí đốt cho Đức. Đường ống dẫn khí đốt Dòng chảy phương Bắc còn mở ra tiềm năng và cơ hội cho Nga khi nước này có thể cung cấp khí đốt sang rất nhiều thị trường tiềm năng khác trong EU. Thêm vào đó, Nga sẽ không còn phải lệ thuộc quá nhiều vào đường ống dẫn dầu từ Nga sang EU thông qua Ukraina. Trước đây, Nga từng đóng đường ống dẫn dầu đi qua Ukraina vì nghi ngờ quốc gia này lấy cắp một lượng lớn dầu mỏ từ các đường ống dẫn dầu này. Đây là vấn đề khiến giới chức Nga thấy rất khó chịu và nhức nhối.

Đề cập vấn đề cấp thị thực xuất nhập cảnh cho công dân hai nước, Tổng thống Nga cũng đã khẳng định Nga và Đức là đối tác kinh tế-thương mại quan trọng của nhau, vì vậy việc đơn giản hóa thủ tục này có ý nghĩa hết sức quan trọng, tạo động lực mới góp phần thúc đẩy quan hệ hợp tác song phương. Nga đang xúc tiến đàm phán vấn đề này với các nước thuộc Liên minh Châu Âu và cho rằng đã đến lúc hai bên cần xóa bỏ cơ chế thị thực. Theo ông Medvedev, chỉ có xóa bỏ cơ chế thị thực mới tạo ra được một châu Âu thống nhất trên cơ sở quan hệ đối tác toàn diện với nhau⁸.

Dù quyết định khai tử điện hạt nhân sẽ tạo ra động lực để nghiên cứu và phát triển

các nguồn năng lượng sạch, tạo cơ hội đưa Đức trở thành quốc gia đi đầu về công nghệ sản xuất năng lượng tái tạo, song trong vòng 10 năm tới, nước này vẫn cần một nguồn cung bên ngoài để bù đắp 22% lượng điện nếu các nhà máy điện hạt nhân bị khai tử. Việc thắt chặt quan hệ với Nga - cường quốc hàng đầu thế giới về xuất khẩu khí đốt và thứ hai thế giới về xuất khẩu dầu mỏ - sẽ giúp "cỗ máy kinh tế số 1" châu Âu vui bớt mối lo năng lượng về trung hạn.

Không phải đến thời điểm này Đức mới chú trọng tới chính sách thúc đẩy hợp tác năng lượng với Nga mà chính sách này đã nằm trong chiến lược đối ngoại của Berlin suốt một thập kỷ qua. Điều này được thể hiện trong những hợp đồng hợp tác gần đây giữa hai nước mà các dự án khai thác dầu ở Nga là ví dụ điển hình. Trong khi Royal Dutch Shell của Hà Lan và BP của Anh bị loại khỏi các dự án khai thác dầu thì E.ON của Đức lại được ưu ái dành cho 25% dự án Yuzhno-Russkoye, một trong những dự án lớn nhất thế giới. Trước đó, gã khổng lồ công nghệ Siemens của Đức cũng đã tuyên bố ngừng hợp tác với Areva của Pháp và thay vào đó chọn Rosatom của Nga làm đối tác trong lĩnh vực hạt nhân...

Như vậy, quan hệ Đức - Nga hiện đang đứng ở mức cao cả về lượng và chất, đặc biệt trong lĩnh vực kinh tế - thương mại. Về phía Berlin, thắt chặt quan hệ hợp tác với

⁸ <http://www.thuongmai.vn/thuong-mai-quoc-te/giao-thuong-quoc-te/thong-tin-thuong-vu/77015-nga-va-duc-khanh-thanh-qdong-chay-phuong-bacq.html>

Mátxcova không chỉ khẳng định tầm quan trọng của Nga trong chính sách đối ngoại của Đức mà còn thể hiện rõ nét chiến lược hướng Đông mà Berlin theo đuổi suốt thời gian qua. Ngược lại, với Nga, Đức là đối tác thương mại quan trọng nhất tại châu Âu⁹.

2. Dự báo quan hệ thương mại của Đức - Nga đến 2020 và kinh nghiệm cho Việt Nam

Với một thị phần lên đến 30% tổng tiêu thụ khí đốt của EU, khí đốt từ Nga đã trở thành một nhu cầu quan trọng, cần thiết không chỉ đối với EU mà đối với từng thành viên trong hệ thống này, đặc biệt là Đức. Tiêu thụ năng lượng của EU trong những thập kỷ qua đã tăng lên đáng kể và dự báo nhu cầu tăng sẽ tiếp tục diễn ra trong tương lai. Theo ước tính của IEA, nhu cầu khí đốt của EU sẽ tăng từ 540 tỷ m³ đến gần 800 tỷ m³ vào năm 2030. Như vậy, sự phụ thuộc của EU vào nhập khẩu khí đốt sẽ tăng lên đáng kể và dự kiến đạt 80% vào năm 2030. Ngược lại, cũng phải công nhận rằng, trong khi Liên minh Châu Âu cần khí đốt của Nga thì Gazprom cũng phụ thuộc nhiều vào doanh thu từ xuất khẩu khí đốt cho EU, tạo nên khoảng 70% tổng doanh thu của nó và hơn 20% cho ngân sách Liên bang Nga.

Đức là một trong những nền kinh tế lớn mạnh trên thế giới, tuy nhiên lại thiếu đáng kể nguồn năng lượng trong nước và chủ yếu dựa vào nhập khẩu. Khoảng 2/3 tổng tiêu thụ năng lượng của Đức (2001) dựa vào nguồn năng lượng nhập khẩu. Cơ quan Thông tin Năng lượng Mỹ (IEA) đã phân loại nguồn năng lượng khác nhau cung cấp cho tổng tiêu thụ năng lượng: dầu (41%), khí tự nhiên (23%), than (23%) và điện hạt nhân (11%), trong đó 94% dầu tiêu thụ và hơn 75% khí đốt được nhập khẩu. Năm 2002, Đức tiêu thụ 2,7 triệu thùng dầu/ngày. Sự phụ thuộc năng lượng nhập khẩu của Đức sẽ tăng trong tương lai, ngay cả trong trường hợp lạc quan nhất, khi tiêu thụ năng lượng giảm chỉ còn tăng 3% (đến 2020) và năng lượng hạt nhân sẽ được thay thế bằng nhiên liệu hóa thạch. Chính phủ Đức hy vọng, đến năm 2020 năng lượng nhập khẩu của Đức chỉ còn 74%. Tuy vậy, nhập khẩu khí đốt của Đức từ Nga dự kiến sẽ phải tăng lên khoảng 60 tỷ m³ (2020) và Nga sẽ đại diện khoảng 55% đến 60% tất cả các hàng hóa nhập khẩu khí đốt của Đức. Với sự gia tăng nhập khẩu năng lượng từ Nga sang Đức, an ninh năng lượng cũng là vấn đề được hai quốc gia này quan tâm hơn nữa trong tương lai.

Để trở thành một trong những người đứng đầu nền kinh tế thế giới như mong muốn, thương mại là phương tiện chính để đạt được mục tiêu kinh tế và cũng là mục

⁹ http://www.kas.de/wf/doc/kas_5003-1442-1-30.pdf?111107081145

tiêu chiến lược của Nga, không chỉ tăng GDP trong điều kiện tuyệt đối và tương đối, mà còn gia tăng thương mại của Nga như một phần của thương mại thế giới. Trong năm 2007, Nga chiếm 2,1% kim ngạch thương mại thế giới. Mặc dù không phải trong top 10 về xuất khẩu, nhập khẩu, nhưng trọng lượng của Nga như một đối tác thương mại ngày càng tăng, về xuất khẩu, Nga xếp thứ 12 (2007), nhập khẩu đứng thứ 13 (2006). Dự báo đến năm 2020, về GDP, Nga sẽ xếp hạng cao hơn Đức trong mười nền kinh tế hàng đầu và trở thành nền kinh tế lớn thứ năm trên thế giới¹⁰.

Có thể nói, chính sách của Đức với Nga luôn được đặt trong sự hài hoà giữa chính sách của EU với Nga. Ngược lại, vai trò của Nga trong quan hệ với EU ngày càng tăng với tư cách là một nhà cung cấp năng lượng cho EU. Hợp tác song phương giữa Đức – Nga không chỉ giới hạn ở cấp chính phủ mà còn từ các doanh nghiệp, cơ quan, tổ chức, các thoả thuận hợp tác..., trong đó, quan hệ kinh tế thương mại song phương ngày càng quan trọng cho cả hai bên, đặc biệt là trong lĩnh vực năng lượng. Đức đã, đang và sẽ vẫn là nhà nhập khẩu khí đốt tự nhiên lớn nhất của Nga.

Trong số các quốc gia và khu vực mà Việt Nam có quan hệ thương mại, Liên minh

Châu Âu là một trong những thị trường có ý nghĩa quan trọng không chỉ về lợi ích kinh tế mà còn về mục tiêu chính trị, quân sự. Những năm gần đây, Việt Nam đã có nhiều nỗ lực để thiết lập quan hệ thương mại với EU, một đối tác đầy tiềm năng và khó tính. Đây là khu vực mà Việt Nam luôn có kết dư thương mại lớn, trái ngược với tình hình thương mại chung của Việt Nam.

Đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam trong EU 27 là CHLB Đức. Quan hệ thương mại Việt Nam và CHLB Đức trong thời gian qua đã có nhiều bước tiến quan trọng, kim ngạch buôn bán hai chiều ngày càng tăng, những kết quả đạt được là rất khả quan và có ý nghĩa thiết thực. Tuy nhiên hiện nay, hoạt động thương mại giữa Việt Nam và CHLB Đức vẫn chưa phát huy được hết tiềm năng của hai bên. Tổng kim ngạch trao đổi thương mại giữa Việt Nam với Đức chỉ chiếm một phần nhỏ trong kim ngạch thương mại của Đức. Hàng hoá Việt Nam sang Đức chỉ chiếm 0,34% tỉ trọng nhập khẩu của Đức và mới chỉ có 0,14% hàng hoá của Đức xuất sang Việt Nam. Trong khi đó, tiềm năng xuất khẩu của Đức cũng như nhu cầu nhập hàng hóa của Việt Nam từ Đức còn rất lớn. Trên cơ sở đó, có thể đưa ra một số giải pháp nhằm thúc đẩy kim ngạch xuất khẩu hàng hoá của Việt Nam sang Đức và định hướng nhập khẩu hàng hoá của Đức vào Việt Nam:

¹⁰ <http://blog.euromonitor.com/2010/07/special-report-top-10-largest-economies-in-2020.html>

+ Quan tâm, ưu tiên đầu tư phát triển các mặt hàng xuất khẩu chủ lực của Việt Nam sang Đức (như dệt may, giày dép, hải sản, cà phê...). Đa dạng hoá các mặt hàng xuất khẩu (mây, tre, cói, gốm, sứ, đồ chơi trẻ em);

+ Hoàn thiện cơ chế quản lý xuất khẩu;

+ Hỗ trợ và khuyến khích xuất khẩu, nâng cao khả năng cạnh tranh của hàng hoá;

+ Đẩy mạnh xúc tiến thương mại;

+ Khai thác tiềm năng của cộng đồng người Việt Nam ở Đức;

+ Định hướng nhập khẩu công nghệ, thiết bị từ Đức;

+ Thu hút FDI từ Đức¹¹

Tóm lại, quan hệ thương mại Việt Nam – CHLB Đức đã đạt được những kết quả tốt đẹp và ngày càng vững chắc khi hai bên đều đang tỏ rõ thiện chí và quyết tâm tăng cường mối quan hệ chiến lược này. Do đó, có thể nói quan hệ Việt Nam – CHLB trên lĩnh vực thương mại nói riêng và quan hệ hai bên trên mọi lĩnh vực nói chung sẽ ngày càng phát triển.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

¹¹ Xem: Hoàng Phúc Lâm và Phạm Thị Thu Hiền, *Quan hệ thương mại Việt Nam – CHLB Đức trong những năm gần đây*, Nghiên cứu Châu Âu, số 6(129)/2011

1. http://www.economywatch.com/world_economy/germany/export-import.html
2. <http://suite101.com/article/germany-trade-statistics-2009-a220748>
3. <http://dvt.vn/20120208051223728p85c115/xuat-khau-duc-giam-manh-nhat-trong-gan-3-nam.htm>
4. <http://ec.europa.eu/eurostat>
5. <http://cafef.vn/2012060803441419CA32/nhap-khau-cua-duc-giam-manh-nhat-2-nam.chn>
6. <http://www.xaluan.com/modules.php?name=News&file=article&sid=410610>
7. <http://www.daktra.com.vn/tin-tuc/tin-quoc-te/38017.aspx>
8. http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/01-Nodes/RussischeFoederation_node.html
9. <http://tapchihuongviet.eu/index.php/tin-tc-c/thi-s/5039-nga-va-c-khanh-thanh-qdong-chy-phng-bcq>
10. http://www.pvn.vn/?portal=news&page=detail&category_id=98&id=2746